

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

ESG-FORORDNINGEN

Innlemmelse av forordning om virksomheten til tilbydere av miljømessige-, sosiale-, og styringsmessige rangeringer i norsk rett
November 2024

1. Innledning

2. Bakgrunn

3. Om forordningen

3.1. Generelt om forordningen og saklig virkeområde

3.2. Autorisasjon av ESG-tilbydere

3.3. Tilbydere fra tredjeland

3.4. Offentlig register og informasjonstilgang

3.5. Organisering av virksomheten til ESG-tilbydere

3.6. Uavhengighet og interessekonflikt

3.7. Tilsyn med ESG-tilbydere

3.8. Administrative sanksjoner

3.8.1. Overtredelsesgebyr

3.8.2. Tvangsmulkt

3.8.3. Saksbehandlingsregler

3.9. Tilsynssamarbeid

4. Finanstilsynets vurderinger

- 4.1. EØS-tilpasninger og nasjonal tilsynsmyndighet**
- 4.2. Godkjenning, registrering og tilsynsavgift**
- 4.3. Opplysningsplikt og taushetsplikt**
- 4.4. Tilsynsmessige tiltak**
  - 4.4.1. Granskning**
  - 4.4.2. Stedlige tilsyn**
- 4.5. Administrative sanksjoner og tvangsfullbyrdelse**
  - 4.5.1. Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt**
  - 4.5.2. Tvangsfullbyrdelse**
- 4.6. Forskriftsbestemmelser**
- 5. Økonomiske og administrative konsekvenser**
- 6. Forslag til lovendringer**

1. Innledning

I brev av 23. januar 2024 har Finansdepartementet bedt Finanstilsynet utrede behovet for endringer i norsk rett for å gjennomføre forventede EØS-forpliktelser som svarer til europaparlamentets- og rådsforordning om virksomheten til tilbydere av miljømessige-, sosiale-, og styringsmessige rangeringer. Forordningen omtales heretter som ESG-forordningen eller forordningen. Forordningen er foreløpig ikke vedtatt i EU. Forslag til forordning er tilgjengelig på dansk her: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:1243bcf3-0ac8-11ee-b12e-01aa75ed71a1.0018.02/DOC_1&format=PDF

Tilbydere av ESG-vurderinger er ikke regulert i norsk rett og det finnes ikke eksisterende lovgivning som regulerer denne virksomheten. Etter det Finanstilsynet kjenner til, er det kun en norsk aktør som per i dag tilbyr den type virksomhet som vil kunne bli omfattet av forordningen i Norge.

Forordningen er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen. Finanstilsynet legger til grunn at den i hovedtrekk gir uttrykk for forventede EØS-forpliktelser.

I punkt 2 gis det et kort sammendrag av bakgrunnen for forordningen. Hovedinnholdet i ESG-forordningen omtales i punkt 3. Finanstilsynets vurderinger av behovet for regelverk er gjengitt i punkt 4. Økonomiske og administrative konsekvenser omtales i punkt 5. Konkrete forslag til lovendringer er gjengitt i punkt 6.

Formålet med forordningen er å øke påliteligheten, åpenheten og muligheten for sammenligning på tvers av ulike ESG-rangeringer.

2. Bakgrunn

Overgangen til en mer bærekraftig økonomi for å sikre langsiktig konkurranseevne, har vært en viktig strategi for EU i lengre tid. Kommisjonen lanserte en ny strategi for bærekraftige finansmarkeder i 2021¹.

Investeringer basert på ESG-faktorer, det vil si investeringer som tar hensyn til miljømessige, sosiale og styringsmessige forhold når investeringsbeslutninger tas, blir en stadig viktigere del av finansmarkedet i EU. I forlengelse av dette har det utviklet seg et tilbud av såkalte ESG-rangeringer. Dette er tilbydere som gjør vurderinger av et foretaks miljømessige-, sosiale-, og styringsmessige kvaliteter. Disse rangeringene brukes i økende grad av investorer, låntakere og utstedere for å ta bærekraftige investerings- og finansieringsbeslutninger.

EU-kommisjonen forventer at markedet for ESG-rangeringer vil vokse i årene som kommer, og forordningen er ment å ivareta behovet for åpenhet og integritet rundt grunnlaget for disse vurderingene og virksomheten til tilbyderne. Forordningen må også ses i sammenheng med annen lovgivning om bærekraftig finansiering, som for eksempel klassifiseringsforordningen for fremme av grønne investeringer ((EU) 2022/852).

Sentralt i forordningen er regler om åpenhet rundt metodikken som ligger til grunn for ESG-vurderinger, organiseringen av virksomheten til tilbydere samt regler som skal forhindre interessekonflikter. Forordningen har også regler om tilsyn og om administrative sanksjoner.

Forordningen retter seg mot juridiske personer som leverer ESG-rangeringer til offentligheten eller til abonnenter, og omfatter ikke finansinstitusjoner eller andre markedsaktører som utvikler ESG-rangeringer til eget formål eller eget bruk.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021DC0390>

3. Om ESG-forordningen

3.1. Generelt om forordningen og saklig virkeområde

Forordningen er oppdelt i fem avdelinger ("Titles") med tilhørende kapitler. Regler om anvendelsesområde og definisjoner er gjengitt i avdeling I. Adgangen til å tilby ESG-rangeringer er regulert i avdeling II. Avdeling II består videre av 3 kapitler som regulerer henholdsvis vilkår for godkjenning, forholdet til tredjelandstilbydere og offentlig register.

Regler som skal sikre integritet og påliteligheten ved ESG-rangeringer er gjengitt i avdeling III. Denne avdelingen består videre av 5 kapitler som regulerer organisatoriske krav til ESG-tilbydere, åpenhetskrav, uavhengighet og interessekonflikter, tilsyn fra ESMA og samarbeid mellom ESMA og kompetente myndigheter. I avdeling IV er det gitt regler om Kommisjonens adgang til å vedta delegerte rettsakter og avdeling V regulerer overgangsregler.

ESG-forordningen gir ESMA kompetanse til å gjennomføre en rekke tiltak direkte overfor private rettssubjekter. Dette omfatter blant annet kompetanse til å autorisere tilbydere av ESG-rangeringer, ansvar for å føre tilsyn med at reglene om ESG-tilbydere i EU overholdes, og detaljerte regler om ESMA's tilsynsvirksomhet.

ESMA's kompetanse etter forordningen er i store trekk den samme som den kompetanse nasjonale tilsynsmyndigheter normalt har overfor foretak under tilsyn. Bl.a. gir forordningen ESMA myndighet til å gjennomføre både dokumentbasert- og stedlige tilsyn. Gjennom forordningen får ESMA også kompetanse til å innkreve tilsynsavgifter og ilegge periodiske mulkt og overtredelsesgebyrer direkte overfor private aktører.

Forordningen pålegger medlemsstatene å utpeke en kompetent myndighet som gis myndighet til å ivareta pliktene etter forordningen, jf. artikkel 28. Tilsynsmyndigheten skal ha nok ressurser til å kunne utføre oppgaver etter forordningen.

Forordningen har et klart definert virkeområde. Etter artikkel 2 nr. 1 reguleres kun tilbydere av ESG-rangeringer der rangeringen enten skal offentliggjøres eller der rangeringen skal distribueres til et regulert finansforetak i EU, distribueres til foretak som faller inn under virkeområdet til regnskapsdirektivet (2013/34) eller til offentlige myndigheter i EU eller i medlemsstatene.

Forordningen viser til flere tilfeller der den ikke gjelder, herunder dersom rangeringen er utarbeidet til internt bruk og ikke skal offentliggjøres, jf. artikkel 2 nr. 2.

3.2. Autorisasjon av ESG-tilbydere

Det innføres et krav om at enhver juridisk person som ønsker å tilby ESG-rangeringer, skal søke om godkjenning fra ESMA, jf. artikkel 5. Kommisjonen gis kompetanse til å vedta tilleggslovgivning om hvilken informasjon en søknad må inneholde og hvilke endringer som må rapporteres til ESMA.

Saksbehandlingstiden på behandlingen av søknader skal være på 120 dager, jf. artikkel 6 nr. 3. Innen 30 dager må det være avklart om det kreves ytterligere dokumentasjon til søknaden, jf. artikkel 6 nr. 1. ESMA gis også kompetanse til å suspendere eller frata godkjenningen til en tilbyder, jf. artikkel 8.

3.3. Tilbydere fra tredjeland

Tilbydere av ESG-rangeringer fra tredjeland må registreres etter nærmere bestemte vilkår, jf. artikkel 9. Det kreves at tilbyderen er en juridisk person som kan tilby slike tjenester i det angivende tredjelandet, at det er underlagt tilsyn, at Kommisjonen har vurdert at regelverket og tilsynssystemet er likeverdig med det som er i EU og at det foreligger avtaler om tilsynssamarbeid. Sistnevnte avtaler må sikre likeverdig informasjonsutvikling mellom

landene, varslingsplikt dersom tilbyderen fratras godkjenning og prosedyrer for koordinering av tilsyn.

Det innføres også en ordning der ESG-tilbydere i EU kan støtte vurderingene til en tilbyder i et tredjeland såfremt selskapene tilhører samme konsern og såfremt det er søkt om anledning til å gi slik støtte til ESMA samt dersom andre nærmere vilkår er oppfylt, jf. artikkel 10.

Tredjelandstilbydere som i løpet av de tre siste årene har hatt en årlig netto omsetning på under 12 millioner euro, kan på visse vilkår bli anerkjent som likeverdig. ESMA kan lene seg på vurderingene til revisor eller en godkjenning fra tredjelandets tilsynsmyndighet. I en godkjenningsprosess skal tilbyderen ha juridisk representasjon.

3.4. Offentlig register og informasjonstilgang

De ESMA skal opprette og vedlikeholde et register over alle som har godkjenning som ESG-tilbyder, tredjelandstilbydere, alle ESG-tilbydere som støtter en tilbyders vurderinger fra et tredjeland og alle tredjelandstilbydere som er blitt godkjent, jf. artikkel 13 nr. 1. Registeret skal være åpent og søkbart for alle. I tillegg skal ESMA offentliggjøre en årlig rapport om hvilke tilsynsmessige tiltak som er iverksatt og de sanksjoner som er ilagt.

ESG-tilbydere skal innen 1. januar 2028 gi nærmere definert informasjon til ESMA og informasjonen skal gjøres tilgjengelig på ESAP.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta utfyllende regler med hensyn til hvilken informasjon som skal fremgå av registeret.

3.5. Organisering av virksomheten til ESG-tilbydere

ESG-tilbydere kan ikke tilby nærmere definerte tjenester i tillegg til sine egne rangeringer, jf. artikkel 15. Det gjelder blant annet konsulenttenester, investeringstjenester, revisjonstjenester eller bank- og forsikringstjenester. Det innføres også krav om kompetanse til ansatte i foretaket og uavhengighet til de firmaene som er gjenstand for vurdering, regler om oppbevaring av dokumentasjon knyttet til ESG-rangeringene i 5 år og krav om en klageordning knyttet til ESG-rangeringene på tilbyderens nettside. I tillegg innføres det krav om forsvarlig utkontraktering.

ESMA kan på visse vilkår gjøre unntak fra disse organisatoriske kravene, jf. artikkel 20.

Tilbydere skal publisere sin metodologi, modeller og hovedkriterier for ESG-rangeringene på sine nettsider, jf. artikkel 21.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta delegerede rettsakter for å utfylle hvilken informasjon som skal offentliggjøres etter forslag fra ESMA.

3.6. Uavhengighet og interessekonflikt

Tilbydere skal ha en klar organisasjonsstruktur hvor roller og ansvarlinjer til alle som er involvert i en ESG-rangering er klart definert og åpent, jf. artikkel 23. Det kreves at foretaket tar alle nødvendige skritt for å sikre at enhver ESG-rangering, enten fremtidig eller nåtidig, ikke påvirkes av interessekonflikter til ansatte, eiere eller andre involverte.

Det skal etableres interne retningslinjer og rutiner for å identifisere, gi opplysninger om, motvirke, håndtere og løse interessekonflikter. Det skal foretas en årlig gjennomgang for å identifisere eventuelt nye interessekonflikter.

ESMA kan gripe inn dersom det foreligger en risiko for interessekonflikt og kreve at det iverksettes avbøtende tiltak, for eksempel en uavhengig tilsynsfunksjon. I særskilte tilfeller kan ESMA kreve stans i virksomhet. Foretaket skal rapportere til ESMA om alle eksisterende eller mulige interessekonflikter.

Det gjelder krav om kompetanse og uavhengighet for ansatte som er involvert i utarbeidelsen av ESG-rangeringer, jf. artikkel 24.

Forordningen har også regler om hensiktsmessig og rettferdig fakturering til brukere av ESG-rangeringene. ESMA gis myndighet til å kreve dokumentasjon, pålegge krav og iverksette administrative sanksjoner dersom det foreligger grunnlag for å konstatere at det ikke har vært rettferdig fakturering, jf. artikkel 25.

3.7. Tilsyn med ESG-tilbydere

Etter artikkel 30 kan ESMA kreve å få utlevert alle opplysninger som er nødvendig for å ivareta sine oppgaver etter forordningen. Det er krav til hvilket innhold en slik anmodning skal inneholde, blant annet skal det varsles om at det kan ilegges bøter eller dagbøter dersom ikke nærmere angitt informasjon oppgis.

Opplysningsplikten gjelder med visse begrensninger og det gis en klagerett til ESMA's Board of Appeal og videre klagerett til EU-domstolen.

Det følger av artikkel 29 at opplysningsplikten er begrenset av informasjon som er omfattet av såkalt "legal privilege". Dette innebærer en rett til å holde korrespondanse mellom advokat og klient konfidensielt og innholdet av denne retten må tolkes på bakgrunn av EØS-retten.

Opplysningsplikten gjelder også for personer eller foretak som tilbyderen har utkontraktert oppgaver.

Etter ESG-forordningen artikkel 31 gis ESMA, eller andre som får delegeret kompetanse av ESMA, adgang til å gjennomføre granskning av ESG-tilbydere, inkludert innhenting av tele- og datatrafikk.

Granskningsadgangen innebærer blant annet myndighet til å innhente dokumentasjon på ethvert lagret medium, innkalling av nærmere angitte personer til å gi muntlige eller skriftlige forklaringer samt innhenting av telefonsamtaler eller datatrafikk.

Igangsetting av granskning krever at det fattes vedtak der det blant annet skal spesifiseres at å oppgi ufullstendige eller ukorrekte/villedende opplysninger kan innebære illeggelse av bøter, jf. artikkel 31 nr. 2.

ESMA gis videre kompetanse til å gjennomføre stedlige tilsyn hos ESG-tilbydere, jf. artikkel 32. Nasjonale tilsynsmyndigheter kan bli bedt om å bistå ESMA ved gjennomføring av kontrollen, jf. artikkel 32 nr. 6.

ESMA gis også myndighet til å ilegge en rekke tilsynsmessige tiltak dersom en ESG-tilbyder ikke har oppfylt sine forpliktelser etter forordningen. Dette gjelder både tilbakekall av godkjenningen som ESG-tilbyder, pålegg om stans av virksomhet, midlertidig forbud mot å bruke de ESG-ratingene som er levert, offentliggjøring av mangler som er avdekket samt bøtelegging. Det er nærmere krav til hvilke momenter som skal inngå i ESMA's skjønn ved illeggelse av tiltakene, jf. artikkel 33 nr. 3.

ESMA skal publisere at det har ilagt overtredelsesgebyrer eller tvangsmulker dersom visse vilkår er oppfylt.

3.8. Administrative sanksjoner

3.8.1. Overtredelsesgebyr

Dersom en ESG-tilbyder enten uaktsomt eller forsettlig har overtrådt reglene i forordningen, gis ESMA myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr, jf. artikkel 34.

Det kan maksimalt ilegges et gebyr på 10 prosent av årlig netto omsetning for ESG-tilbyderen. Det gjelder egne regler for beregningen av dette dersom foretaket er en del av et konsern.

Overtredelsesgebyrer skal i alle tilfeller tilsvare det eventuelle økonomiske overskuddet som regelbruddet har gitt.

3.8.2. Tvangsmulkt

ESMA kan ilegge periodiske gebyrer overfor ESG-tilbydere for å få foretaket til å avstå fra regelbrudd, for å få foretaket til å gi nødvendig og etterspurt informasjon og dokumentasjon eller for å få gjennomføre stedlig tilsyn, jf. artikkel 35.

Gebyret skal være 3 prosent av daglig netto overskudd, eller 2 prosent for fysiske personer, og skal kunne vare i maksimalt 6 måneder.

3.8.3. Saksbehandlingsregler

Det er gitt særlige saksbehandlingsregler som skal gjelde i de tilfellene der ESMA mistenker at det foreligger mulige alvorlige brudd på forordningens regler, jf. artikkel 37. Det skal utpekes en person til å lede undersøkelsen som skal ha tilgang til den samme dokumentasjonen og opplysningene som ESMA har, men skal likevel være uavhengig.

Forut for at det ilegges et tilsynsmessig tiltak, et overtredelsesgebyr eller løpende bøter, skal tilsynsobjektene gis rett til kontradiksjon, jf. artikkel 38.

Det presiseres i artikkel 36 nr. 2 at både overtredelsesgebyr og tvangsmulkt etter forordningen skal anses som administrative og ikke pønale.

3.9. Tilsynssamarbeid

Alle ESG-tilbydere skal betale en tilsynsavgift til ESMA som skal dekke kostnadene ved tilsynsoppgavene, jf. artikkel 40.

ESMA kan delegere tilsynsoppgaver til kompetente myndigheter i medlemslandene. Dette gjelder særlig myndigheten til å kreve innsyn, gjennomføre undersøkelser og stedlige tilsyn, jf. artikkel 41.

Det skal være full informasjonsdeling mellom ESMA og kompetente myndigheter. Myndighetene i enkeltland skal varsle ESMA dersom det finner brudd på reglene etter forordningen og be om at ESMA suspenderer en tillatelse til å tilby ESG-rangeringer.

Taushetsplikten gjelder for ESMA og kompetente myndigheter og deres ansatte.

Kommisjonen gis myndighet til å vedta delegerte rettsakter knyttet til følgende områder i forordningen: vilkår for godkjenning av ESG-tilbydere, informasjon som skal være åpent om ESG-tilbyderens virksomhet og regulering av tilsynsavgift.

ESMA skal gi retningslinjer for tilsynssamarbeid med kompetente myndigheter, skal i samarbeid med EBA og EIOPA gi retningslinjer for utarbeidelse av godkjenningsordning for tredjelandstilbydere og skal utgi en årlig rapport om tilsynet av ESG-tilbydere.

4. Finanstilsynets vurderinger

4.1. EØS-tilpasninger og nasjonal tilsynsmyndighet

ESG-forordningen innfører nye plikter for foretak og gir fullharmoniserte regler som vil gjennomføres ved inkorporasjon i norsk lov. Forordningen gir ikke grunnlag for nasjonale valg.

En rekke av forordningens regler, for eksempel reglene om godkjenning, tilsyn og sanksjoner, er lagt til ESMA. ESMA er derfor gitt kompetanse til å utøve myndighet direkte overfor private rettssubjekter.

I forordningen forutsettes det at ESMA's vedtak knyttet til ileggelse av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr vil kunne bringes inn for EU-domstolen, jf. artikkel 39. Videre vil ESMA's pålegg om rapportering etter artikkel 30, kunne påklages til en felles klageinstans (Board of Appeal), jf. artikkel 30 nr. 3 bokstav g.

Når forordningen tas inn i EØS-avtalen blir det derfor nødvendig med EØS-tilpasninger. I samsvar med det systemet som er etablert, vil kompetansen til å fatte bindende vedtak rettet mot myndigheter og markedsaktører i EØS-landene bli lagt til EFTA's overvåkningsorgan.

EFTA's overvåkningsorgan vil eksempelvis tildele godkjenning til en ESG-tilbyder etablert i Norge og fatte nødvendige vedtak i søknadsprosessen. Det samme vil også gjelde for ileggelse av eventuelle sanksjoner. Vedtak fattet av EFTA's overvåkningsorgan vil kunne bringes inn for EFTA-domstolen.

Tilbydere av ESG-rangeringer er ikke særskilt regulert i norsk rett. Virksomheten er imidlertid sammenlignbar med kredittvurderingsbyråer som er regulert gjennom Lov om kredittvurderingsbyråer av 16.12.2016 (kredittvurderingsbyråloven). Flere av reglene er sammenlignbare, og systemet for godkjenning, tilsyn og sanksjoner er også tilsvarende.

Finanstilsynet foreslår derfor at ESG-forordningen gjøres til del av norsk rett ved inkorporasjon i kredittvurderingsbyråloven. Det foreslås at navnet på loven endres for å synliggjøre at kredittvurderingsbyråloven også omhandler ESG-forordningen. Se utkast til endring av lovens navn og til endring av § 1.

Det foreslås videre at Finanstilsynet utpekes som nasjonal tilsynsmyndighet etter forordningen i samme lov. EFTA's overvåkningsorgan vil da kunne delegerer utvalgte oppgaver til Finanstilsynet. Se utkast til § 2.

4.2. Godkjenning, registrering og tilsynsavgift

Forordningen, i EØS-tilpasset form, vil innebære at EFTA's overvåkningsorgan får kompetanse til å godkjenne ESG-tilbydere, registrere slike tilbydere i Norge og fatte de nødvendige vedtak i søknadsprosessen.

Søknader skal derfor sendes til EFTA's overvåkningsorgan som vil samarbeide med ESMA under søknadsbehandlingen. Dersom søknaden innvilges, vil registreringen være gyldig i hele EØS uten behov for ytterligere vedtak fra ESMA.

Etter forordningen skal det innkreves tilsynsavgift fra ESG-tilbydere, jf. artikkel 40. Det vil være EFTA's overvåkningsorgan som vil få kompetanse til å innkreve denne tilsynsavgiften i Norge. Tilsynsavgiften skal stå i et rimelig forhold til tilbyderens årlige nettoomsætning. Størrelsen på avgiftene skal beregnes på tilsvarende måte som i EU. Kommisjonen er gitt myndighet til å gi utfyllende regler om avgiftens størrelse og andre forhold av betydning for tilsynsavgiften.

Finanstilsynet legger til grunn at på samme måte som for kredittvurderingsbyråer, vil ESMA kreve inn avgiften for eventuelle ESG-tilbydere etablert i tredjestater og som driver virksomhet i en EØS/EFTA-stat via reglene om tredjeland, jf. Prop. 100 S punkt 5.4.2.5.

4.3. Opplysningsplikt og taushetsplikt

Etter forordningen artikkel 30 kan ESMA pålegge tilbydere av ESG-rangeringer å gi all informasjon som ESMA anser nødvendig for å gjennomføre sine oppgaver etter forordningen.

I Norge vil det være EFTAs overvåkningsorgan som vil kunne pålegge mottaker informasjonsplikt ettersom mottaker vil kunne ilegges både løpende tvangsbøter dersom foretaket gir ufullstendige opplysninger eller overtredelsesgebyr dersom avgitte opplysninger viser seg å være villedende eller ukorrekte.

Foretakene som pålegges opplysningsplikt av EFTAs overvåkningsorgan, eller av nasjonale tilsynsmyndigheter ved delegering, eller som har plikt til å rapportere og sende informasjon til ESMA, vil ofte kunne være underlagt taushetsplikt. Bestemmelser om taushetsplikt pålagt foretakene vil normalt inneholde unntak fra taushetsplikten når dette er bestemt i lov. Ved gjennomføring av ESG-forordningen i norsk rett, vil reglene om opplysningsplikt gjelde som norsk lov og tilsvarende regler i underliggende rettsakter vil gjennomføres i forskrift med hjemmel i loven. Fordi opplysningsplikten følger direkte av forordningen, vil taushetsplikten dermed ikke være til hinder for å oppfylle opplysningsplikten. På denne bakgrunn foreslås det ikke at man presiserer i loven at foretakene uten hinder av taushetsplikten kan gi de opplysninger som kreves eller etterspørres etter reglene i loven eller forskrifter gitt i medhold av loven. Dette ble heller ikke gjort i forbindelse med implementeringen av Credit Rating Agencies Regulation (EU) 1060/2009 (CRA-forordningen), jf. Prop. 166 L (2015-2016) punkt 4.4.

I forordningen artikkel 39 fremgår det at vedtak fattet av ESMA kan overprøves av EU-domstolen. I EØS-tilpasset form vil vedtak fattet av EFTAs overvåkningsorgan kunne overprøves av EFTA-domstolen. For å unngå uklarheter i regelverket om grensene for taushetsplikten overfor EFTA-domstolen, foreslås det å lovfeste at taushetsplikt ikke er til hinder for at enhver kan gi EFTA-domstolen de opplysninger den krever etter EØS-avtalen når EFTA-domstolen behandler en sak som angår reglene etter forordningen. Tilsvarende regel er også fastsatt for kredittvurderingsbyråer i kredittvurderingsbyråloven § 3. Se utkast til ny § 3 første ledd i lov om kredittvurderingsbyråer.

Forordningen pålegger taushetsplikt for ESMA og nasjonale myndigheter og personer som er ansatt eller har vært ansatt i disse organene. EFTAs overvåkningsorgan vil derfor pålegges samme taushetsplikt når forordningen tas inn i EØS-avtalen. Ved en eventuell delegasjon av oppgaver fra EFTAs overvåkningsorgan til Finanstilsynet, vil Finanstilsynet ha taushetsplikt både som følge av forvaltningsloven og direkte som følge av forordningen som er inkorporert i norsk lov.

4.4. Tilsynsmessige tiltak

4.4.1. Granskning

Etter forordningen artikkel 31 gis ESMA, eller andre som får delegert kompetanse av ESMA, adgang til å gjennomføre granskning av ESG-tilbydere, inkludert innhenting av tele-og datatrafikk. Ved gjennomføringen av forordningen i norsk rett, vil denne kompetansen ligge hos EFTAs overvåkningsorgan, som også vil kunne delegerer kompetansen videre til Finanstilsynet.

Granskningsadgangen innebærer blant annet myndighet til å innhente dokumentasjon på ethvert lagret medium, innkalling av nærmere angitte personer til å gi muntlige eller skriftlige forklaringer på forhold eller dokumenter samt innhenting av telefonsamtaler eller datatrafikk.

Igangsetting av granskning krever at det fattes vedtak der det blant annet skal spesifiseres at å oppgi ufullstendige eller ukorrekte/villedende opplysninger kan innebære illeggelse av bøter, jf. artikkel 31 nr. 2.

Granskningsadgangen er sammenlignbar med det som gjelder for kredittvurderingsbyråer og følger direkte av forordningen. Det er ikke fastsatt særskilte regler for granskning i kredittvurderingsbyråloven og Finanstilsynet foreslår at dette heller ikke gjøres ved gjennomføringen av ESG-forordningen.

4.4.2. Stedlige tilsyn

Etter forordningen artikkel 32 gis ESMA kompetanse til å gjennomføre stedlige tilsyn hos ESG-tilbydere. Nasjonale tilsynsmyndigheter kan bli bedt om å bistå ESMA ved gjennomføring av kontrollen, jf. artikkel 32 nr. 6. Ved gjennomføringen av forordningen i norsk rett, vil denne kompetansen ligge hos EFTAs overvåkningsorgan, herunder delegasjonsadgangen til Finanstilsynet.

Dersom stedlige tilsyn krever rettslig tillatelse i samsvar med nasjonale regler, skal det anmodes om en slik tillatelse og retten skal kontrollere om vedtak fattet av EFTAs overvåkningsorgan er ekte og forholdsmessige, jf. artikkel 32 nr. 8 og 9. Dersom det er nødvendig for å gjennomføre tilsynet, kan EFTAs overvåkningsorgan be om politiets bistand.

Retten kan be EFTAs overvåkningsorgan om nærmere forklaringer, særlig om grunnene til EFTAs overvåkningsorgans mistanke om at ESG-forordningen er overtrådt, samt hvor alvorlig den antatte overtredelsen er, og på hvilken måte den personen som er gjenstand for tvangsmidlene er involvert. Den nasjonale rettsmyndigheten skal imidlertid ikke vurdere nødvendigheten av henholdsvis granskningen eller det stedlige tilsynet på nytt, eller kreve å få tilgang til opplysningene i EFTAs overvåkningsorgan saksmappe. Lovligheten av EFTAs overvåkningsorgans vedtak kan bare innklages for EFTA-domstolen, jf. artikkel 32.

Finanstilsynet som nasjonal myndighet har hjemmel til å gjennomføre stedlige tilsyn etter finanstilsynsloven § 3. Dette krever ikke rettslig tillatelse. Imidlertid er det EFTAs overvåkningsorgan som vil ha kompetanse etter forordningen til å gjennomføre stedlige tilsyn.

Finanstilsynet viser til at tilsvarende regler om stedlige tilsyn gjelder for kredittvurderingsbyråer og er nærmere regulert i kredittvurderingsbyråloven § 4. Departementet foreslo i forbindelse med gjennomføringen av forordningene som regulerer virksomheten til kredittvurderingsbyråene, å fastsette en særskilt regel om rettslig tillatelse og bistand fra politi. Bakgrunnen for dette var både at en rettslig tillatelse ville være tillitsvekkende for tilsynsobjektene og at det ville innebære en kontroll av at det var EFTAs overvåkningsorgan som fattet vedtaket om tilsyn. Departementet fremhevet også at en slik regel ville løse de eventuelle problemene der et tilsynsobjekt trekker tilbake et samtykke til tilsyn og EFTAs overvåkningsorgan uansett ville måtte innhentet rettslig tillatelse for tilsyn, jf. Prop. 166 L (2015-2016) punkt 4.4. Av hensyn til rettslikhet og at disse hensynene også gjør seg gjeldende for ESG-tilbydere, foreslås det at tilsvarende regel også innføres for stedlige tilsyn rettet mot ESG-tilbydere. Se forslag til utkast til § 4.

4.5. Administrative sanksjoner og tvangfullbyrdelse

4.5.1. Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt

Det følger direkte av forordningen artikkel 34 og artikkel 35 at ESMA har kompetanse til å ilegge henholdsvis bøter og tvangsmulkt. Denne kompetansen vil ved gjennomføring av forordningen i norsk rett, med de nødvendige EØS-tilpasninger, bli lagt til EFTAs overvåkningsorgan. Tilsvarende ordning ble etablert ved innlemmelsen av forordningene som regulerer kredittvurderingsbyråer, jf. Prop. 100 S punkt 5.4.2.12. Det er på denne bakgrunn EFTAs overvåkningsorgan som vil få kompetanse til å ilegge overtredelsesgebyr og tvangsmulkt etter ESG-forordningen overfor personer etablert i Norge.

Regler om gebyrsatser og hvordan nivået på henholdsvis overtredelsesgebyret og tvangsmulkt skal fastsettes, gjelder tilsvarende som for overtredelsesgebyr og tvangsmulkt utstedt av ESMA.

Det er derfor ikke nødvendig å fastsette nærmere regler om dette i norsk rett, ettersom sanksjonsreglene følger direkte av forordningen og ikke åpner for nasjonale valg.

4.5.2. Tvangsfullbyrdelse

Vedtak om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt skal ifølge forordningens artikkel 36 nr. 3 kunne tvangsfullbyrdes. Dette skal følge nasjonale regler. I Norge vil dette være vedtak truffet av EFTAs overvåkningsorgan. Eventuelle vedtak vil ha tilstrekkelig hjemmel som tvangsgrunnlag med bestemmelsen i forordningen, som gjennomført ved inkorporasjon i loven, i kombinasjon med EØS-avtalen og tvangsfullbyrdesloven § 7-2 bokstav d jf. § 4-1 annet ledd bokstav h.

Etter Finanstilsynets oppfatning er det ikke behov for ytterligere regler om tvangsfullbyrdelse som følge av forordningen.

4.6. Forskriftsbestemmelser

I lov om kredittvurderingsbyråer § 7 er departementet gitt forskriftskompetanse for å kunne fastsette nærmere regler til utfylling av loven. Denne forskriftshjemmelen foreslås brukt til å inkorporere EØS-regler som svarer til kommisjonsforordninger som gjennomfører og/eller utfyller eventuelle endringer eller fremtidige EØS-regler som utfyller ESG-forordningen.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

EØS-avtalen innebærer at Norge har plikt til å innta ESG-forordningen i norsk rett når den innlemmes i EØS-avtalen. Ettersom det dreier seg om en forordning som skal gjelde fullt ut, er det ikke grunnlag for å vurdere alternative løsninger eller foreta en full avveining av nytten av regelverket opp mot kostnader slik som utredningsinstruksen forutsetter.

EU-kommisjonen har utført en konsekvensanalyse av sitt forslag til forordning: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52023PC0314&qid=1730457095125> (COM/2023/314). Punkt 3 - 4 i analysen beskriver alternativene som ble vurdert og ventede effekter av de foreslåtte reglene.

Forordningen innebærer en regulering av tidligere uregulert virksomhet. Etter det Finanstilsynet kjenner til er det kun foretaket ESG Trackr som driver slik virksomhet som vil kunne bli omfattet av forordningen i Norge. Forslaget antas derfor å ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for eksisterende virksomhet i Norge.

Forordningen forutsettes heller å påvirke ressursbruken til EFTAs overvåkningsorgan gjennom regler om autorisasjon, tilsyn og sanksjoner. Dersom EFTAs overvåkningsorgan delegerer enkelte oppgaver som følger av forordningen til Finanstilsynet, vil dette innebære at Finanstilsynet gis ytterligere oppgaver. Det antas likevel at omfanget av slik virksomhet i Norge vil være begrenset, og at Finanstilsynets ressursbruk derfor vil være beskjedent.

Dersom det gjennomføres stedlige tilsyn i Norge av eventuelle fremtidige ESG-tilbydere, vil også rettsapparatet belastes noe ved at det blir krav om rettslig tillatelse til å gjennomføre tilsyn. Finanstilsynet legger imidlertid til grunn at det ikke ville være aktuelt med mange slike stedlige tilsyn i Norge etter forordningen. Et generelt krav om tillatelse fra retten vil derfor neppe utgjøre noen ekstra belastning for rettsapparatet.

Verken fylkeskommuner eller kommuner pålegges plikter etter forordningen. Det samme gjelder privatpersoner, men de kan bli omfattet av bestemmelsene om administrative tiltak og sanksjoner som følger av forordningen dersom de er ansatt hos en tilbyder av ESG-rangeringer.

6. Forslag til lovendringer

I Lov om kredittvurderingsbyråer gjøres følgende endringer:

Nytt navn på loven skal lyde:

Lov om kredittvurderingsbyråer og tilbydere av ESG-rangeringer

§ 1 overskrift og nytt annet ledd skal lyde:

EØS-regler om kredittvurderingsbyråer og tilbydere av ESG-rangeringer
EØS-avtalen vedlegg IX nr. (forordning når endelig vedtatt) om tilbydere av ESG-rangeringer gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2 skal lyde:

Finanstilsynet er vedkommende myndighet etter kredittvurderingsbyråforordningen og *ESG-forordningen* som gjennomført i § 1 eller forskrift gitt til utfylling av disse bestemmelsene.

§ 3 skal lyde:

Når EFTA-domstolen behandler en sak som angår kredittvurderingsbyråforordningen som gjennomført i § 1 eller i forskrift gitt i medhold av loven *eller en sak som angår ESG-forordningen som er gjennomført i § 1 eller i forskrift som er gitt i medhold av loven*, kan enhver uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi domstolen de opplysninger som domstolen kan kreve i medhold av avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkingsorgan og en domstol.

§ 4 første og tredje ledd skal lyde:

Stedlig tilsyn etter kredittvurderingsbyråforordningen artikkel 23d nr. 1 *eller ESG-forordningen artikkel 32 nr. 1* som gjennomført i § 1, krever tillatelse fra tingretten.

Begjæring om tillatelse etter første ledd fremsettes av Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan for tingretten på det stedet hvor det mest praktisk kan

skje. Retten treffer sin avgjørelse ved beslutning. En anke over beslutningen har ikke oppsettende virkning. Straffeprosessloven § 201 første ledd, §§ 117 til 120 jf. § 204, § 207, § 208, § 209, § 213 og kapittel 26 samt forvaltningsloven § 15 annet ledd gjelder så langt de passer. Dersom varsel om stedlig tilsyn kan unnlates etter kredittvurderingsbyråforordningen artikkel 23d nr. 1 *eller ESG-forordningen artikkel 32 nr. 1*, jf. § 1, og Finanstilsynet eller EFTAs overvåkingsorgan anmoder retten om det, skal den begjæringen rettet seg mot ikke varsles om begjæringen eller beslutningen.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansilsynet.no
finansilsynet.no

